

Feudalism, Capitalism and Beyond. Ed. by Eugene Karmenka and R. S. Neale. London, Edward Arnold 1975. viii+147 s.+index. (Fås også som paperback).

Dette lille bind indeholder en række »papers«, som er udgået af et seminar i 1973 på Australian National University med titlen »Capitalism – The Emergence of an Idea«. Som det siges i forordet ligger bagved de forskellige afhandlinger explicit eller implicit en diskussion af den Marx'ske opfattelse af kapitalismen som en total samfundsformation, forskellig fra feudalismen, men dog udgået fra den, og selv dømt til at give plads for en »højere« form for samfundsorganisation. De enkelte artikler er punktstudier i vidt forskellige, for den generelle diskussion om overgangen fra feudalisme til kapitalisme mere eller mindre centrale aspekter.

Den ene af udgiverne, R. S. Neale, ridser i en god introduktion hovedargumenterne hos diskussionsdeltagerne op og skitserer samtidig Marx' opfattelse af overgangsproblematikken for at tilvejebringe en begrebsramme, indenfor hvilken den i bindet rejste kritik af Marx kan anskues. H. E. Hallam søger i »The Medieval Social Picture« at vise at »kapitalistiske« holdninger, forstået bl. a. som rationel organisering af arbejdet og profitønsker, kan spores allerede i middelalderens agrarsamfund, idet han særligt lægger vægt på klostrenes betydning (allerede fra et tidligt tidspunkt). I »On The Ruins of Feudalism-Capitalism?« viser F. J. West, at de forhold, der forandrede det feudale samfund, snarere skyldtes feudalherrerne selv end noget klasseangreb på dem. Her som andre steder i afhandlingerne må det nok siges, at det, der synes at være pointen, nemlig Marx-kritikken, baserer sig på en ret problematisk forståelse af Marx' synspunkter. J. G. A. Pocock diskuterer i »Early Modern Capitalism – The Augustan Perception« i hvilke kredse, man skal finde bærerne af en revolutionær opfattelse af social forandring i England o. 1700. R. S. Neale selv argumenterer i »The Bourgeoisie, Historically, has played a Most Revolutionary Part« for det efterhånden velkendte synspunkt, at omformningen af England i 18. årh. blev ledet af godsejerne og det jordejende aristokrati indenfor en kommercialiseret landbrugssektor. C. B. Macpherson diskuterer i »Capitalism and the Changing Concept of Property« ændringer i ejendomsretsbegrebet siden de prækapitalistiske samfund med perspektiver for fremtiden, og endelig søger Eugene Kamenka og Alice Erh-Soon Tay i »Beyond Bourgeois Individualism: The Contemporary Crisis in Law and Legal Ideology« at argumentere for, at de væsentligste problemer for sen- og efterkapitalistiske samfund bliver juridisk-administrative snarere end økonomisk-politiske.

Sammenfattende er denne essaysamling næppe sagen som introduktion til feudalisme-kapitalisme problemet, men den kan nok pege på nogle interessante aspekter i relation til denne centrale diskussion.

Jens Chr. Manniche

Allan Nevins on History. Compiled and Introduced by Ray Allen Billington. New York 1975. 420 s.

1971 døde Allan Nevins – en af den amerikanske historiografis store mænd. Hans kollega og ven Ray Allen Billington foretog et uddrag af hans trykte og utrykte artikler og foredrag og har udgivet dem i denne bog: *Allan Nevins on History*, således at de historikere, der ikke har tid eller interesse i at læse Nevins store forfatterskab indenfor amerikansk historie, i denne bog kan få et indtryk af hans omfattende interesser og den inciterende stil, hvori han fremsatte sine opfattelser.

Samlingen indledes med et meget personligt præget essay, skrevet af Billington. Det giver et skarpt billede af den myreflittige Allan Nevins, som foruden varetagelse af et